

JELL31, O31, O32, O34, O38
Лаврененко Валентина Віталіївна
к.е.н, доцент, професор кафедри
бізнес-економіки та підприємництва
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-1371-8452>

e-mail: valentyana.lavrenenko@kneu.ua
V.V. Lavrenenko
Ph.D.in Economics, Associate Professor,
Professor of Business Economics
and Entrepreneurship Department,
SHEE «Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman», Kyiv, Ukraine
e-mail: liudmyla.petrenko.3@kneu.ua

Петренко Людмила Анатоліївна
к.е.н, доцент, професор кафедри
бізнес-економіки та підприємництва
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-7851-9644>

L.A. Petrenko
Ph.D.in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of Business Economics
and Entrepreneurship Department,
SHEE «Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman», Kyiv, Ukraine

ФОРМУВАННЯ ЕКОСИСТЕМ АКАДЕМІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА ЗАСАДАХ СТВОРЕННЯ ТА КАПІТАЛІЗАЦІЇ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ АКТИВІВ

FORMATION OF ACADEMIC ENTREPRENEURSHIP ECOSYSTEMS ON THE PRINCIPLES OF CREATION AND CAPITALIZATION OF INTELLECTUAL ASSETS

Анотація. Проаналізовано необхідність створення екосистем академічного підприємництва, виявлено їх основні характеристики; наведено ключові дослідницькі завдання для розв'язання цієї міждисциплінарної проблеми.

Ключові слова: інноваційний розвиток, академічне підприємництво, екосистема.

Abstract. The necessity of creating ecosystems of academic entrepreneurship is analyzed, their main characteristics are revealed; key research objectives for solving this interdisciplinary problem are given.

Keywords: innovative development, academic entrepreneurship, ecosystem.

Інноваційний розвиток є основою конкурентоспроможності сучасних економік. Внаслідок двадцятирічної затримки із проведенням ефективних ринкових реформ має місце відставання українських підприємств від конкурентів з інноваційно розвинених країн. Для вирішення цієї проблеми в умовах існуючих соціогуманітарних викликів (війна, анексія територій і втрата частини технологічного потенціалу країни на Сході, корупція в різних формах та проявах), а також на тлі розгортання процесів євроінтеграції необхідно стимулювати створення сучасних організаційних форм ефективного академічного підприємництва. В умовах вимушеного скорочення державою витрат на утримання освітніх і наукових установ пропонується створювати і розвивати відповідні екосистеми академічного підприємництва, що здатні саморозвиватися і самовідновлюватися за рахунок капіталізації інтелектуальних активів на принципах реалізації власного наукового, дослідницького та підприємницького потенціалу і фінансового самозабезпечення. Формування таких екосистем академічного підприємництва як відкритих систем є пріоритетним способом прискорення інноваційного розвитку національної економіки через вплив на його базис — підприємництво.

Водночас реалії сучасного етапу розвитку економіки України вимагають корегування державної та університетської політик в частині підтримки академічного підприємництва й адаптації наукових та освітніх установ до умов обмеженого державного фінансування не тільки без втрати, але і з прирощенням їх дослідницького та підприємницького потенціалу. В даному контексті особливо цікавим є досвід країн, які використали різні типи моделей інноваційних екосистем та стимулювання підприємницьких відносин інноваційного спрямування в наукових і освітніх установах для свого успішного розвитку. Даний досвід необхідно осмислити з позиції сьогоденного стану економіки України та хронічно дефіцитного фінансування освіти і науки. Міждисциплінарна проблема нерозвиненості та низької результативності академічного підприємництва в Україні потребує найшвидшого і водночас системного вирішення.

Екосистема академічного підприємництва університетоцентричного типу є відкритим мережевим утворенням, яке генерує і впроваджує інновації, акумулює необхідні фінансові ресурси та є активним учасником економічних процесів, у тому числі шляхом створення та капіталізації інтелектуальних активів, та містить у своєму складі студентські та технологічні бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій, офіси комерціалізації розробок, інвестиційні фонди, відповідні програми навчання, агенції із захисту інтелектуальної власності. За останні три роки в Україні успішні проекти підприємницького спрямування все частіше реа-

лізуються університетами (КПІ, Львівська політехніка), які намагаються самотужки винайти власну ефективну модель екосистеми академічного підприємництва. Тому важливим є вивчення вітчизняного і зарубіжного досвіду та створення обґрунтованих наукових засад формування екосистем академічного підприємництва, а також розробка механізмів стимулювання утворення організаційних форм ефективного академічного підприємництва. При цьому слід визнати, що дотепер не створено законодавчу базу для регулювання діяльності університету як суб'єкта підприємництва. Формування екосистем академічного підприємництва є поширеною в світі та Європі практикою. У зарубіжних країнах успішні навчальні заклади отримують фінансування наукових досліджень за рахунок залучення фінансових ресурсів ендавмент-фондів, соціальні проекти реалізуються з використанням краудфандингу, що дозволяє розвинути потенціал екосистем академічного підприємництва, активізувати процеси створення та капіталізації їх інтелектуальних активів.

Складовими розв'язання цієї проблеми на дослідницькому рівні є узагальнення світового досвіду становлення інноваційно-орієнтованих економік за рахунок створення в них екосистем академічного підприємництва (США, Японія, Ізраїль, Південна Корея, Сінгапур, Китай, Франція та інші європейські країни); розробка аналітичних висновків щодо тенденцій і моделей інноваційного розвитку університетів, а також напрямів розвитку інноваційної інфраструктури й залучення інвестицій екосистемами академічного підприємництва; розробка методичного інструментарію діагностики інтелектуальних активів екосистем академічного підприємництва та визначення чинників впливу на реалізацію їх підприємницького потенціалу, зокрема використання міжнародних інформаційних та комунікаційних систем з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій; розробка прикладної моделі капіталізації інтелектуальних активів екосистем академічного підприємництва, яка включатиме розширене коло учасників інноваційного процесу в Україні з визначенням цілей і функцій учасників (венчурних, інвестиційних, дослідницьких, фінансових, освітніх закладів, установ та організацій), а також механізми взаємодії та управління всіма інноваційними процесами; обґрунтування можливостей залучення недержавного фінансування університетами в Україні на основі дослідження успішних зарубіжних практик подібного фінансування (в т. ч. технології ендавменту та краудфандингу), що сприятиме становленню та розвитку екосистем академічного підприємництва.

Література

1. Etzkowitz Henry. Triple Helix of university - industry-government relations / Henry Etzkowitz, Loet Leydesdorff / Encyclopedia of Creativity, Invention, Innovation and Entrepreneurship, Springer New York, 2013. — P. 1844–1851.
2. O'Shea R., Allen T., Morse K. Creating the Entrepreneurial university: The Case of MIT / Presented at Academy of Management Conference. — Hawaii, 2005.
3. Ben Spigel. Developing and governing entrepreneurial ecosystems: the structure of entrepreneurial support programs in Edinburgh, Scotland // International Journal of Innovation and Regional Development, 2016, Vol. 7, No. 2 — pp. 141–160.
4. Петренко Л. А. Обґрунтування методики побудови рейтингу закладів вищої освіти для абітурієнтів та роботодавців / Петренко Людмила Анатоліївна, Семко Валентин Вікторович, Юшкова Дарія Андріївна // Стратегія економічного розвитку України : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана; [редкол.: В. А. Верба (голов. ред.) та ін.]. — Київ : КНЕУ, 2018. — Вип. 42. — С. 244–255
5. Рєпіна І. М. Новітні тенденції розвитку управління підприємствами: монографія / О. С. Федонін, Г. О. Швиданенко, І. М. Рєпіна [та ін.]. — К. : КНЕУ, 2011. — 257 с.

References

1. Etzkowitz Henry. Triple Helix of university - industry-government relations / Henry Etzkowitz, Loet Leydesdorff / Encyclopedia of Creativity, Invention, Innovation and Entrepreneurship, Springer New York, 2013. — P. 1844–1851.
2. O'Shea R., Allen T., Morse K. Creating the Entrepreneurial university: The Case of MIT / Presented at Academy of Management Conference. — Hawaii, 2005.
3. Ben Spigel. Developing and governing entrepreneurial ecosystems: the structure of entrepreneurial support programs in Edinburgh, Scotland // International Journal of Innovation and Regional Development, 2016, Vol. 7, No. 2 — pp. 141–160.
4. Petrenko L.A. Substantiation of the methodology for constructing a rating of higher educational institutions for applicants and employers / Petrenko Lyudmila, Semko Valentin, Yushkova Daria // Strategy of economic development of Ukraine / Kyiv: KNEU, 2018. — Issue. 42. — P. 244–255.
5. Repina I. M. The latest trend in the development of enterprise management: monograph / A. S. Fedonin, G. A. Shvidanenko, I. M. Repina [and others]. — M. : KNEU, 2011. — 257 p.